

Popzaal en leslokaal

Podiumtechnici
leren het vak in
Gebouw-T

Bij live concerten in Gebouw-T verzorgen studenten van het Zoomvliet College het licht en geluid. Anderen maken film- en geluidsopnames. Nergens anders werken een poppodium en een mbo-opleiding zo intensief samen. 'Bij de mbo-opleidingen miste ik de artiest,' zegt docent Cees Snellink.

| DOOR: LEONOR JONKER |

Openingsconcert van C-Mon & Kypski in Gebouw-T. | FOTO: © NICK FRANKEN |

Gebouw-T is gehuisvest in een monumentale manege, verbouwd tot *state of the art* poptempel met een grote zaal, oefenruimtes en opnamestudio. De statige buitenkant doet weinig vermoeden van de levendigheid binnen. Op een doorde-weekse middag is het er druk: groepjes studenten krijgen instructies in de zaal, volgen lessen in de foyer, praten bij in de gangen en werken zelfstandig in de studio. De studenten, gemiddeld zeventien jaar, volgen een mbo-opleiding aan het Zoomvliet College (onderdeel van ROC West-Brabant). Zij zijn de podiumtechnici en AV-medewerkers van de toekomst. Sinds de opening van Gebouw-T in januari 2011 krijgen zij hier overdag les en werken ze in het weekend mee als er bandjes optreden. Bij de verbouwing en inrichting van het podium is al rekening gehouden met die opleidingsfunctie. Docent Cees Snellink, tevens hoofd techniek van Gebouw-T en zelf jarenlang actief als live sound en studiotechnicus, vertelt hoe de samenwerking ontstond. Hij verruilde zijn baan bij een Duitse omroep een paar jaar geleden voor een nieuwe uitdaging als docent Geluid bij Zoomvliet. 'De opleiding zat toen op een tijdelijke locatie, waar het aan faciliteiten ontbrak. Nog in mijn proeftijd werd ik door de gemeente uitgenodigd om mee te denken over een nieuw poppodium in Bergen op Zoom. Samen met docent Licht Koen Janssen zat ik aan tafel met de architect en de adviseurs. Op dat moment bedacht ik: 'Zou het niet mooi zijn om de opleiding uit te bouwen in dit gebouw?'

BBC mengtafel

Iedereen deelde zijn enthousiasme. Gerrit Jorritsma (projectleider vanuit de gemeente), Marc van Campenhout (directeur Zoomvliet College) en Gert-Jan de Koster (directeur Gebouw-T) maakten zich hard voor de ambitieuze plannen. Uit het bedrijfsleven werden partners voor geluid, licht en video gevonden die wilden meedenken: WG Theatertech-

niek, Relight en JVR. Vanaf het begin is rekening gehouden met de dubbele functie als popzaal en onderwijslocatie. Zo is het gebouw voorzien van alle mogelijke bekabeling. 'We kunnen elk type analoog of digitaal signaal van en naar elke ruimte versturen, over coax, ethernet of glasvezel. Alle audiobekabeling is AES/EBU om analoge én digitale audio te kunnen versturen. We maken gebruik van een centrale Word Clock Generator van Grimm Audio, die alle digitale apparatuur in het gebouw clockt, zodat we digitale signalen probleemloos naar de verschillende ruimtes kunnen sturen.' Naast deze infrastructuur waarmee de studenten letterlijk alle kanten op kunnen, beschikt Gebouw-T over een breed scala aan apparatuur. Snellink over de keuzes die ze maakten voor de popzaal: 'De grote zaal is uitgerust met een gevloegen d&b C-systeem om optimaal zicht te houden op de Bühne. Na lang wikken en wegen hebben we besloten afscheid te nemen van de analoge mengtafels. We vonden het niet meer verantwoord om nog te investeren in deze techniek en hebben als poppodium bewust gekozen voor twee verschillende digitale

'Dit is de manier om het vak te leren, of je nou cameraman, lichtman of geluidstechnicus wilt worden'

systemen: een Digidesign Venue en een Soundcraft Vi4. De opleiding beschikt bovendien over een Digico SD8 en een Midas XL2, zodat we altijd een alternatief hebben voor de bands.' De studenten zijn tweedejaars Podium- en Evenemententechniek (PET) en AV-productie. Doordeweeks krijgen ze les in Gebouw-T, in het weekend lopen ze mee in een 'carrousel' om in de praktijk met de apparatuur te leren omgaan. Van een band wordt op zoveel mogelijk manieren geleerd: een concert wordt live gemixt, gefilmd door AV-studenten en opgenomen in de professionele opnamestudio.

Het pronkstuk in de studio: een volledig gereviseerde analoge SSL 4040E mengtafel van de BBC, waar ooit nog Live Aid mee is opgenomen. Snellink: 'Dit is een tafel die elke dag opnieuw moet worden ingesteld, zonder templates of recall-functie. Studenten leren zo te werken aan de sound.'

Vierdejaars PET-student Jules is enthousiast over de nieuwe faciliteiten. 'Toen ik met de opleiding begon was er alleen een klein, analoog mengtafeltje met twee speakers en een kabeltje voor je iPod. Eigenlijk helemaal niks dus. Dat is niet te vergelijken met nu. De studenten krijgen meer praktijk dan theorie en dat is gewoon de manier om dit vak te leren, of je nou cameraman, lichtman of geluidstechnicus wilt worden.' Een nadeel is dat theorielessen in Gebouw-T soms lastig te volgen zijn. 'Je wordt afgeleid door alles wat er om je heen in het gebouw gebeurt, maar je ziet wel gelijk hoe alles in de praktijk werkt.'

Thee met honing

In de samenwerking tussen Gebouw-T en Zoomvliet staat de artiest centraal. Studenten krijgen er de kans om met be-

kende namen te werken, zoals Tim Knol en Beth Hart. Snellink: 'Bij andere opleidingen mis ik vaak de artiest. Je kunt wel apparatuur kopen en projecten bedenken, maar alleen de ervaren artiest weet het verschil tussen goed en slecht. Bovendien staat de artiest bovenaan de voedselketen, daar danken we ons werk aan. Technici moeten begrijpen wat een artiest beweegt om op het podium te staan, anders ga je geen werk vinden in dit vak. Als een artiest zich niet lekker voelt, bijvoorbeeld omdat het niet goed klinkt of omdat het er niet goed uitziet, dan word jij de volgende keer

Links Tim Knol in de professionele geluidsstudio, rechts een van de studenten achter de SSL4040E

niet geboekt. Dat is wat de studenten moeten leren: als een artiest kucht, rent iedereen om thee met honing te halen.' Omgaan met technische faciliteiten is één ding, communicatie met de artiest is misschien wel even belangrijk. Ook dat leren de studenten hier. 'Als zo'n band 's middags binnenkomt geef je ze eerst een hand, vraagt of ze koffie willen en praat met de technicus. Studenten leren in te spelen op de wensen van de artiest. Tijdens de show leren ze problemen op te lossen. Als een band per se een microfoon wil die voor jou niet goed werkt in de studio moet je een alternatief bedenken, een extra microfoon voor de studio neerzetten bijvoorbeeld, of de band zover krijgen ze toch voor jouw keuze gaan. Omdat er publiek is en er tijdsdruk op staat moet je voortdurend op scherp staan. Dat is allemaal niet te simuleren in een klaslokaal.' De studenten weten in deze omgeving ook snel of ze zich in de popmuziek thuis

voelen of niet. 'Ik wilde zelf altijd live aan de bak, dat is waar je het voor doet als je voor popmuziek kiest. Als je met de studenten alleen maar praat over het vak, vallen ze in slaap. Je moet het ze laten doen en gaandeweg corrigeren. Dan zie je dat ze alert zijn en hun best doen. De bands die in Gebouw-T spelen zijn goede bands, dus de bron deugt. Wat is er nou leuker dan een productie te zien waar je zelf aan mee hebt gewerkt, die goed klinkt en er goed uitziet?' Derdejaars AV-student Kevin beaamt dat: 'Voor mij was de T-strijd voor lokale bands heel speciaal. Iedereen die in de halve finale kwam kon opnames maken in de studio en de winnaar kreeg een studiodag, waarbij ik de techniek verzorgde. Een andere keer had een collega zich op het laatste moment ziek gemeld en moest ik in mijn eentje de band Simius opnemen. Ik stond eerst met mijn handen in het haar, maar de samenwerking bleek hen heel goed te bevallen. Nu komen ze

in de zomervakantie zelfs terug om hun album op te nemen, met mij als technicus. Ik kom eigenlijk van een horeca-opleiding, dus had in het begin veel moeite met de techniek. Het is heel bijzonder als je dan opeens zo'n kans krijgt.'

Wisselwerking

Tijdens hun opleiding leren de studenten van elkaar door in kleine groepen en teams samen te werken. Zo ontwikkelen ze ook hun verantwoordelijkheidsgevoel. Als iemand bijvoorbeeld zomaar wegblijft in het weekend, brengt dat collega-studenten in de problemen, dus roepen ze elkaar ter verantwoording. Behalve de tweedejaars die in het weekend werken, heeft Gebouw-T ook derde- en vierdejaars als stagiaires. Cees Snellink: 'Die kennen de apparatuur en ondersteunen mij als docent. Als de tweedejaars hun collega Kevin in de studio achter die grote SSL bezig zien en van hem uitgelegd krijgen hoe het

Studenten aan het werk tijdens de opbouw in Gebouw-T.

‘Door de tijdsdruk moet je voortdurend op scherp staan. Dat is niet te simuleren in een klaslokaal’

werkt, denken ze al snel: dat moet ik ook kunnen. Dat werkt uitstekend.’ De betrokkenheid van de studenten met Gebouw-T is groot, door de manier waarop lesgegeven wordt, maar ook omdat ze

aan de inrichting hebben meegewerkt toen het podium nog in de bouwfase zat - een fase die nooit zonder slag of stoot verloopt. ‘Toen we hier in januari 2011 introkken heb ik met zes studenten alle bekabeling ingericht. Zij hebben alles geleerd over de technische infrastructuur en zelf kunnen zien wat er in zo’n bouwproces allemaal mis kan gaan.’ Opleiding en podium groeien steeds meer naar elkaar toe. ‘In het begin moesten we aan elkaar wennen. De school was op sommige punten sceptisch, maar nu het werkt en de studenten er wat aan hebben wordt men van die kant steeds enthousiaster. Er moet een wisselwerking ontstaan, waarbij de ene partij de ander geen opdrachten geeft, maar aanbiedt om iets voor de

ander te doen. We helpen elkaar bijvoorbeeld met materiaal. Gebouw-T en de opleiding samen hebben gigantisch veel mogelijkheden.’ Hij ziet de samenwerking als een voorbeeld voor andere podia en opleidingen: beide kunnen zo hun positie versterken. Voor de toekomst liggen er nog genoeg plannen en ideeën. Gebouw-T wil een leerbedrijf starten zodat derde- en vierdejaars nog meer werkervaring kunnen opdoen. En als het aan Snellink ligt zou het poppodium een opleidingscentrum kunnen worden waar meer mensen profiteren van de faciliteiten. ‘De verhouding tussen de opleiding en Gebouw-T is niet in steen gebeiteld maar wordt constant geëvalueerd. Dat je van elkaar kan profiteren lijkt mij in elk geval evident.’ ◀

Technische lijst Gebouw-T

Geluid

Zaalgeluid

- 2 x d&b J-Sub cardioïde sub
- 4 x d&b C4 sub
- 4 x d&b C7 top
- Amps d&b D12, D6

Monitors

- 10 x d&b Max12
- 1 x d&b Qsub
- 5 x Crest Amps

Mengtafels

- Soundcraft Vi4
Stagerack 48 ch mic, 16 out,
8 x AES/EBU in/out (stereo)
- Local rack 16 in/out analog,
8 x AES/EBU in/out (stereo)
- 2x MADI (64 ch) in/out
- Digidesign Profile
Stagerack 48 ch mic, 16 out,
8x AES/EBU (stereo)
- Local rack 16 in/out analog,
8 x AES/EBU (stereo)
- 1x MADI (64 ch) in/out

Microfoons

- 8 x Shure 58beta
- 4 x Shure SM58
- 6 x Shure 57beta
- 4 x Shure SM57
- 4 x Shure 56beta
- 2 x Shure 52Beta
- 2 x Shure 91Beta
- 4 x Shure SM27
- 2 x Shure SM7B
- 4 x Neumann TLM103
- 4 x Neumann KM105
- 4 x Neumann KM184
- 2 x Neumann KM185
- 4 x Sennheiser 421
- 6 x Sennheiser e604
- 4 x Electrovoice RED20
- 2 x AKG C451B
- 4 x AKG C414DXLS
- 8 x BSS AR133
- 4 x Klark Teknik DN100

Studio

- Mengtafel SSL 4040E
- Neve 5106 12 ch bucket

- SmartAV Tango
- Effects Lexicon, TC, Focusrite, DBX, Waves, Chandler, Urei

DJ stuff

- 3x Pioneer CDJ2000
- 2x Pioneer CDJ350
- Pioneer DJM800
- Pioneer DJM700
- 2x Reloop RP 4000 M3D
- 2x Free float Set

Licht

Lichttafel

- Grand MA 2 Light

Conventioneel licht

- 8 x 4-bar (PAR 64, MFL)
- 2 x ACL set (PAR 64)
- 4 x ADB F101 Fresnel (1000W)
- 4 x ADB C103 PC (1000W)
- 6 x ETC S4 Zoom 25-50° (750W)

Bewegend licht

- 8 x SGM IDEA Wash 300
- 8 x SGM IDEA Spot 300

Effecten

- 4 x PAR 36 4-lite (blinder)
- 4 x Spiegelbol 50 cm
- 1 x Cracker Swefog Ultimate 3000 DMX
- 1 x Rookmachine Jem ZR-44 DMX
- 2 x Atomic 3000 DMX
- 10 x EXPOLITE TOURSTICK

Zaallicht

- 24 x Led PAR 64 RGB 21x3W (Showtec 42462, DMX-regelbaar)

Dimmers

- 36 kringen dimmer, patch
- 12 kringen dimmer (zwerfrack)